JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JULIANE KOKOTT
24 päivänä toukokuuta 2012 [1]

Asia C-116/11

Bank Handlowy ja Ryszard Adamiak
vastaan
Christianapol sp. z o.o.

(Ennakkoratkaisupyyntö – Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniu (Puola))

Asetus (EY) N:o 1346/2000 — Maksukyvyttömyysmenettely — Maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisajankohta — Maksukyvyttömyyden tutkiminen sekundäärimenettelyssä — Päämenettelyn ja sekundäärimenettelyn suhde silloin, kun päämenettely on tervehdyttämismenettely

I Johdanto

1. Nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö koskee maksukyvyttömyysmenettelyistä 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 [2] (jäljempänä maksukyvyttömyysasetus tai asetus) tulkintaa. Tässä asetuksessa säädetään sellaisen maksukyvyttömyyden osalta, jolla on rajat ylittävä liittymä, lähtökohtaisesti kahdesta mahdollisuudesta: päämenettelyn aloittamisesta ja alueellisen menettelyn tai sekundäärimenettelyn aloittamisesta. [3]

2. Päämenettely aloitetaan paikassa, jossa velallisella on pääintressien keskus. Se käsittää velallisen kaiken omaisuuden kaikissa jäsenvaltioissa, sillä on universaali vaikutus ja siihen sovelletaan sen valtion oikeutta, jossa menettely aloitettiin. Alueelliset tai sekundäärimenettelyt rajoittuvat sitä vastoin alueellisesti sen jäsenvaltion alueeseen, jossa ne aloitettiin, ja ne kattavat vain tässä jäsenvaltiossa sijaitsevan omaisuuden. Niihin sovelletaan tämän valtion oikeutta. Jos päämenettely on aloitettu sekundäärimenettelyn tai alueellisen menettelyn rinnalla, asetuksessa säädetään lukuisista menettelyjen välisistä yhteistyö- ja suostumusvelvoitteista.

3. Nyt käsiteltävän asian erityispiirteenä on, että Ranskassa aloitettu päämenettely on niin sanottu procédure de sauvegarde -menettely (jäljempänä sauvegarde-menettely), jolla pyritään rakennemuutokseen. Tähän erityispiirteeseen perustuvat Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniun [4] unionin tuomioistuimelle esittämät kolme kysymystä. Tämä ennakkoratkaisupyyntö antaa siten unionin tuomioistuimelle tilaisuuden konkretisoida päämenettelyn ja sekundäärimenettelyn välistä suhdetta.

1 — Alkuperäinen kieli: saksa.

2 — EYVL L 160, s. 1, sellaisena kuin se on muutettuna 12.4.2005 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 603/2005 (EUVL L 100, s. 1) ja 27.4.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 694/2006 (EUVL L 121, s. 1).

3 — Asetuksen 3 artiklassa erotetaan nämä kaksi käsitettä toisistaan. Sekundäärimenettelyllä tarkoitetaan 3 artiklan 3 kohdan mukaan menettelyä, joka aloitetaan päämenettelyn aloittamisen *jälkeen*. Alueellisia menettelyjä ovat sitä vastoin 3 artiklan 4 kohdan mukaan sellaiset menettelyt, jotka aloitetaan *ennen* päämenettelyn aloittamista. Käytän näitä käsitteitä myös jäljempänä.

4 — Poznańin alueellinen tuomioistuin.

II Asiaa koskeva lainsäädäntö

A *Unionin oikeus*

4. Maksukyvyttömyysasetuksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan kyseistä asetusta sovelletaan ”sellaiseen velallisen kaikkia velkoja koskevaan maksukyvyttömyysmenettelyyn, jossa velallinen menettää osittain tai kokonaan määräysvallan omaisuuteensa ja jossa määrätään selvittäjä”.

5. Asetuksessa tarkoitetaan 2 artiklan a alakohdan mukaan ”maksukyvyttömyysmenettelyllä” ”1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kaikkia velkoja koskevaa menettelyä. Luettelo menettelyistä on liitteessä A”. Säännöksen c alakohta koskee ”likvidaatiomenettelyä”, jolla tarkoitetaan määritelmän mukaan ”sellaista a alakohdan mukaista maksukyvyttömyysmenettelyä, jossa velallisen omaisuus muutetaan rahaksi, mukaan lukien menettely, joka voi päättyä myös sovintoon tai muuhun maksukyvyttömyyden lopettavaan järjestelyyn taikka lakata varojen riittämättömyyden vuoksi. Luettelo näistä menettelyistä on liitteessä B”.

6. Kansainvälisestä toimivallasta säädetään 3 artiklassa seuraavaa:

”1. Sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa velallisella on pääintressien keskus, on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn. Yhteisön ja muun oikeushenkilön pääintressien keskuksen katsotaan sijaitsevan siinä valtiossa, jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka, jollei muuta näytetä.

2. Jos velallisen pääintressien keskus sijaitsee jäsenvaltiossa, muun jäsenvaltion tuomioistuin on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn vain, jos velallisella on toimipaikka tässä jäsenvaltiossa. Tällaisen menettelyn vaikutukset rajoittuvat viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa sijaitsevaan velallisen omaisuuteen.

3. Jos maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu 1 kohdan nojalla, myöhemmin 2 kohdan nojalla aloitettava menettely on sekundäärimenettely. Tällaisen menettelyn on oltava likvidaatiomenettely.

4. Ennen kuin 1 kohdan mukainen päämenettely on aloitettu, 2 kohdassa tarkoitettu menettely voidaan aloittaa vain:

a) jos 1 kohdan mukaista menettelyä ei voida aloittaa sen jäsenvaltion lainsäädännöstä johtuvien edellytysten vuoksi, jossa velallisen pääintressien keskus sijaitsee;

b) jos maksukyvyttömyysmenettelyä on hakenut velkoja, jonka kotipaikka tai asuinpaikka taikka sääntömääräinen kotipaikka on siinä jäsenvaltiossa, jossa velallisen toimipaikka sijaitsee, tai jonka saatava perustuu toimipaikassa harjoitetusta toiminnasta johtuvaan velvoitteeseen.”

7. Asetuksen 4 artiklassa säädetään otsikolla ”Sovellettava laki” seuraavaa:

”1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, maksukyvyttömyysmenettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa menettely on alkanut, jäljempänä ’menettelyn aloitusvaltio’.

2. Menettelyn aloittamisen edellytykset, menettelyn kulku sekä menettelyn päättäminen määräytyvät kyseisen lain mukaan. Sen mukaan määräytyy erityisesti:

– –

j) maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen edellytykset ja vaikutukset, erityisesti sovinnon osalta;

k) velkojien oikeudet maksukyvyttömyysmenettelyn päättymisen jälkeen;

_ _”

8. Asetuksen 16 artikla koskee maksukyvyttömyysmenettelyn tunnustamista, ja sen 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskeva päätös, jonka on tehnyt 3 artiklan mukaan toimivaltainen jäsenvaltion tuomioistuin, on tunnustettava kaikissa muissa jäsenvaltioissa siitä alkaen, kun päätöstä on noudatettava menettelyn aloitusvaltiossa.”

9. Asetuksen 26 artiklaan sisältyy ordre public -säännös, jonka sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltio voi kieltäytyä tunnustamasta toisessa jäsenvaltiossa aloitettua maksukyvyttömyysmenettelyä tai panemasta täytäntöön menettelyn yhteydessä annettua päätöstä, milloin tunnustaminen tai täytäntöönpano olisi vastoin sen valtion oikeusjärjestyksen perusteita (ordre public), erityisesti vastoin sen perusperiaatteita tai sen valtiosäännössä turvattuja yksilön oikeuksia ja vapauksia.”

10. Asetuksen 27 artikla aloittaa III luvun, jonka otsikkona on ”Sekundäärimenettely”, ja siinä säädetään otsikolla ”Aloittaminen” seuraavaa:

”Jos jäsenvaltion toimivaltaisen tuomioistuimen aloittama 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu maksukyvyttömyysmenettely tunnustetaan toisessa jäsenvaltiossa (päämenettely), voi 3 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen toisen jäsenvaltion tuomioistuin aloittaa sekundäärimenettelyn ilman, että velallisen maksukyvyttömyyttä tutkitaan tässä toisessa valtiossa. Tällaisen menettelyn on oltava liitteessä B mainittu menettely. Menettelyn vaikutukset rajoittuvat siihen velallisen omaisuuteen, joka sijaitsee kyseisessä jäsenvaltiossa.”

11. Asetuksen 33 artiklassa säädetään otsikolla ”Likvidaatiotoimenpiteiden keskeyttäminen” seuraavaa:

1. Sekundäärimenettelyn aloittaneen tuomioistuimen on päämenettelyn selvittäjän pyynnöstä määrättävä likvidaatiotoimenpiteet kokonaan tai osittain keskeytettäviksi, kuitenkin siten, että tuomioistuin voi tällöin vaatia päämenettelyn selvittäjältä tarpeellisia toimia sekundäärimenettelyn velkojien ja tiettyjen velkojaryhmien etujen turvaamiseksi. Tämä päämenettelyn selvittäjän keskeytyspyyntö voidaan hylätä vain, jos on ilmeistä, että keskeytyksellä ei ole merkitystä päämenettelyn velkojille. Likvidaation keskeytys voidaan määrätä enintään kolmeksi kuukaudeksi. Sitä voidaan jatkaa tai se voidaan uusia täksi määräajaksi.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun tuomioistuimen on peruutettava likvidaatiotoimenpiteiden keskeytys

— päämenettelyn selvittäjän pyynnöstä;

— omasta aloitteestaan, velkojan tai sekundäärimenettelyn selvittäjän pyynnöstä, jos keskeytystä ei voi enää pitää perusteltuna, erityisesti päämenettelyn tai sekundäärimenettelyn velkojien kannalta.”

12. Asetuksen 34 artiklan aiheena ovat ”Sekundäärimenettelyn päättävät toimenpiteet”:

”1. Milloin sekundäärimenettelyyn sovellettavan lain mukaan menettely voidaan päättää ilman likvidaatiota tervehdyttämissuunnitelman, sovinnon tai vastaavan toimenpiteen avulla, päämenettelyn selvittäjä voi ehdottaa tällaista toimenpidettä.

Sekundäärimenettely voidaan lopullisesti päättää ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetulla toimenpiteellä ainoastaan päämenettelyn selvittäjän suostumuksella tai, jollei tämän suostumusta saada, jos ehdotettu toimenpide ei loukkaa päämenettelyn velkojien taloudellisia etuja.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetusta, sekundäärimenettelyssä esitetystä toimenpiteestä johtuvat rajoitukset velkojien oikeuksiin, kuten maksun lykkäys tai maksuvelvollisuudesta vapautuminen, eivät ilman asianomaisten velkojien suostumusta voi koskea sitä velallisen omaisuutta, joka ei kuulu tämän menettelyn piiriin.

3. Edellä olevan 33 artiklan nojalla määrätyn likvidaatiotoimenpiteitä koskevan keskeytyksen aikana vain päämenettelyn selvittäjä, tai tämän suostumuksella velallinen, voi ehdottaa tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä sekundäärimenettelyssä. Muuta sellaista toimenpidettä koskevaa ehdotusta ei voida ottaa äänestykseen eikä vahvistaa.”

13. Asetuksen 37 artiklassa säädetään tilanteesta, jossa on aloitettu alueellinen menettely ennen päämenettelyn aloittamista, seuraavaa:

”Päämenettelyn selvittäjä voi pyytää, että jossakin jäsenvaltiossa aiemmin aloitettu, liitteessä A mainittu menettely muunnetaan likvidaatiomenettelyksi, jos muuntaminen on päämenettelyn velkojien etujen mukaista.”

14. Asetuksen liitteessä A on 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettujen jäsenvaltioiden maksukyvyttömyysmenettelyjen luettelo. Liite B sisältää vastaavan 2 artiklan c alakohdassa tarkoitettujen likvidaatiomenettelyjen luettelon.

B *Kansallinen lainsäädäntö*

15. Ranskan oikeudessa tunnetaan kolme erilaista maksukyvyttömyysmenettelyä, jotka mainitaan asetuksen liitteessä A: sauvegarde-menettely, redressement judiciaire -menettely ja liquidation judiciaire -menettely.

16. Sauvegarde-menettelystä säädetään kauppalain (Code de commerce) L620-1 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä, sellaisena kuin se on muutettuna 26.7.2005 annetulla lailla nro 2005-845. Niissä säädetään, että tällaisen ehkäisevän tervehdyttämismenettelyn aloittamista voi hakea vain itse velallinen, jos ja siltä osin kuin hän osoittaa maksuvaikeuksien olemassaolon.

17. Sauvegarde-menettelyn tarkoituksena on edistää yrityksen taloudellisen toiminnan jatkumista (poursuite de l’activité économique de l’entreprise), työpaikkojen säilymistä (maintien de l’emploi) ja velkaantuneisuuden vähentymistä (apurement du passif). Toiseksi ehkäisevällä tervehdyttämismenettelyllä pitäisi kuitenkin mahdollistaa myös yrityksen organisoiminen uudelleen (réorganisation).

III Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

18. Meaux’n kauppatuomioistuin (Ranska) aloitti 1.10.2008 antamallaan tuomiolla maksukyvyttömyysmenettelyn Puolassa sijaitsevaa velallista Christianapol sp. z. o.o:ta (jäljempänä Christianapol) vastaan. Tässä maksukyvyttömyysmenettelyssä oli kyse Ranskan oikeuden mukaisesta sauvegarde-menettelystä.

19. Ranskalaistuomioistuin nimitti velkojien etuja valvomaan asiamiehen ja selvittäjän [5] ja totesi, että Christianapol ”ei ole sellaisessa tilassa, että sen olisi keskeytettävä maksusuoritukset, koska sillä arvioidaan olevan rahavaroja käytettävissään”. [6] Ranskalaistuomioistuin totesi olevansa toimivaltainen sillä perusteella, että velallisen pääintressien keskus sijaitsee Ranskassa. Se perusteli tätä arviointia sillä, että Christianapol kuuluu konserniin, jonka pääintressien keskus sijaitsee Ranskassa. Christianapolin koko omaisuus ja tuotantolaitokset sijaitsevat tosin Puolassa.

20. Meaux’n kauppatuomioistuimen vireille panema menettely on sen ja ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mielestä asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu päämenettely.

21. Puolassa sijaitseva Christianapolin velkoja Bank Handlowy w Warszawie SA (jäljempänä Bank Handlowy) teki Sąd Rejonowy w Poznaniulle (jäljempänä kansallinen tuomioistuin) 21.4.2009 kirjallisen hakemuksen sekundäärimenettelyn aloittamisesta maksukyvyttömyysmenettelyasetuksen 27 artiklan nojalla. Se teki 26.6.2009 toissijaisen hakemuksen vaatien maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista likvidaatiota varten siltä varalta, että Meaux’n kauppatuomioistuimen tuomio todettaisiin asetuksen 26 artiklan mukaisesti Puolan oikeusjärjestyksen perusteiden vastaiseksi. Bank Handlowy ei selventänyt tässä yhteydessä, vaatiko se asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun päämenettelyn vai asetuksen 3 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetun alueellisen menettelyn aloittamista.

22. Meaux’n kauppatuomioistuin vahvisti 20.7.2009 antamallaan tuomiolla velallisen esittämän suojasuunnitelman, jonka mukaan maksusuunnitelman piiriin kuuluvien velkojien saatavat suoritetaan erissä 10 vuoden kuluessa. Lisäksi tuomioistuin nimitti kyseisessä tuomiossaan suunnitelman toteuttamisen valvojan (commissaire à l’exécution du plan). Kauppatuomioistuin jatkoi myös aiemmin nimitettyjen velkojien etujen valvojien toimikautta siihen saakka, kunnes saamisten vahvistamismenettely on saatettu päätökseen ja loppuraportti heidän toiminnastaan on annettu.

23. Christianapolin toinen velkoja P.P.H.U. ”Adax” Ryszard Adamiak (jonka kotipaikka on Puolassa) haki 2.8.2009 päivätyssä hakemuksessaan kansalliselta tuomioistuimelta niin ikään likvidaatiomenettelyn aloittamista Puolan lainsäädännön mukaisesti, selventämättä myöskään, tarkoitettiinko hakemuksessa päämenettelyn vai alueellisen menettelyn aloittamista.

24. Christianapol oli alun perin vaatinut, että hakemus sekundäärimenettelyn aloittamisesta Puolassa hylätään sauvegarde-menettelyn tavoitteiden ja luonteen vastaisena. Suojasuunnitelman vahvistamisen jälkeen Christianapol vaati sekundäärimenettelyn keskeyttämistä, koska päämenettely oli päätetty. Tämän lisäksi se vaati muiden maksukyvyttömyysvaatimusten hylkäämistä sillä perusteella, että se täyttää velvoitteensa Ranskan tuomioistuimen vahvistaman sovinnon mukaisesti, joten sitä kohtaan ei ollut maksamattomia vaateita.

25. Puolalaistuomioistuin tiedusteli tässä yhteydessä Meaux’n kauppatuomioistuimelta, oliko päämenettely edelleen vireillä Ranskassa suojasuunnitelman vahvistamisen jälkeen. Meaux’n kauppatuomioistuimen vastaus ja tästä seikasta pyydetty asiantuntijalausunto eivät selventäneet tätä kysymystä.

26. Puolan tuomioistuimen menettely riippuu jatkossa sen lausumien mukaan kuitenkin Ranskan menettelyn päättämisestä: mikäli se on päätetty, Puolan tuomioistuin katsoo voivansa tarvittaessa aloittaa uuden päämenettelyn Puolassa. Mikäli menettelyä ei ole Ranskassa vielä päätetty, Puolan tuomioistuin aloittaisi vain sekundäärimenettelyn.

5 — Mandataire judiciaire ja administrateur judiciaire.

6 — ”Que Christianapol Sp. Z. o.o, n’est pas en état de cessation de paiements, puisque la trésorerie prévisionnelle s’avère positive.”

27. Tässä tilanteessa kansallinen tuomioistuin päätti lykätä asian käsittelyä 21.2.2011 tekemällään välipäätöksellä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 1346/2000 4 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan j alakohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä käytettyä maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen käsitettä on tulkittava itsenäisesti riippumatta siitä, millaisia säännöksiä on voimassa yksittäisten jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksissä, vai ratkaistaanko maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen ajankohta ainoastaan menettelyn aloitusvaltion lainsäädännön nojalla?

2) Onko asetuksen N:o 1346/2000 27 artiklaa tulkittava siten, että kansallinen tuomioistuin, joka käsittelee hakemusta sekundäärimenettelyn aloittamisesta, ei voi koskaan tutkia toisessa jäsenvaltiossa päämenettelyn kohteena olevan velallisen maksukyvyttömyyttä, vai siten, että kansallinen tuomioistuin voi tietyissä tilanteissa tutkia velallisen maksukyvyttömyyden, eritoten silloin, kun päämenettely on luonteeltaan suojamenettely, jossa tuomioistuin on todennut, että velallinen ei ole maksukyvytön (Ranskan sauvegarde-menettely)?

3) Sallitaanko asetuksen N:o 1346/2000 27 artiklassa sellaisen sekundäärimenettelyn, jonka luonnetta täsmennetään saman säädöksen 3 artiklan 3 kohdan toisessa virkkeessä, aloittaminen siinä jäsenvaltiossa, jossa maksukyvyttömän velallisen koko omaisuus sijaitsee, jos ilman eri toimenpiteitä tunnustettava päämenettely on luonteeltaan suojamenettely (Ranskan sauvegarde-menettely), jossa on hyväksytty ja vahvistettu maksusuunnitelma, jota velallinen toteuttaa, ja jos tuomioistuin on asettanut velallisen omaisuuden luovutuskieltoon?”

Unionin tuomioistuimen kirjalliseen käsittelyyn ovat osallistuneet Bank Handlowy, Christianapol, Ranskan, Espanjan ja Puolan hallitukset sekä komissio.

IV Oikeudellinen arviointi

A *Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys*

28. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee aluksi, ratkaistaanko maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen ajankohta kansallisen lainsäädännön nojalla vai onko se määriteltävä itsenäisesti unionin oikeudessa. Se viittaa siinä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Eurofood antamaan tuomioon [7] ja tiedustelee, ovatko siinä maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisesta esitetyt periaatteet sovellettavissa myös sen päättämiseen.

29. Ranskan tasavalta ja Christianapol katsovat, että menettelyn päättämistä koskeva kysymys on ratkaistava itsenäisesti unionin oikeuden perusteella siten, että maksukyvyttömyysmenettely on katsottava päätetyksi heti, kun velallinen on saanut takaisin määräysvaltansa omaisuuteensa ja selvittäjä on päättänyt tehtävänsä. En ole kuitenkaan samaa mieltä.

30. Maksukyvyttömyysmenettelyyn sovellettavasta oikeudesta säädetään asetuksen 4 artiklassa. Sen 1 kohdassa säädetään, että maksukyvyttömyysmenettelyyn sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa menettely on alkanut (lex concursus). Sen 2 kohdassa täsmennetään luettelossa, joka ei ole tyhjentävä, [8] alat, jotka lex concursus -sääntö kattaa. Siinä yhteydessä 4 artiklan 2 kohdan j alakohdassa mainitaan ”maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen edellytykset ja vaikutukset, erityisesti sovinnon osalta”. Kyseinen 4 artikla on sanamuotonsa mukaan lainvalintasääntö, jonka mukaan maksukyvyttömyysmenettelyn päättämistä koskeva kysymys jätetään ratkaistavaksi kansallisessa oikeudessa.

7 — Asia C-341/04, Eurofood IFSC Ltd., tuomio 2.5.2006 (Kok., s. I-3813).

8 — Ks. asia C-444/07, MG Probud Gdynia sp. z o.o., tuomio 21.1.2010 (Kok., s. I-417, 25 kohta).

31. Tämä vahvistetaan myös asetuksen johdanto-osan 23 perustelukappaleessa, jonka mukaan asetuksessa olisi määritettävä ”yhtenäiset lainvalintasäännöt”, jotka ”korvaavat yksittäisten valtioiden kansainvälisen yksityisoikeuden säännökset”. Sen mukaan lex concursus -säännön mukaan määräytyvät ”kaikki maksukyvyttömyysmenettelyn oikeusvaikutukset, sekä prosessuaaliset että materiaaliset, asianomaisiin henkilöihin ja oikeussuhteisiin. Sen mukaan määräytyvät kaikki maksukyvyttömyysmenettelyn aloitusta, kulkua ja päättämistä koskevat edellytykset”.

32. Lainvalintasäännölle on tyypillistä, että siinä ei itsessään vastata aineellisoikeudelliseen kysymykseen vaan vahvistetaan ainoastaan, minkä oikeuden mukaan vastaus määräytyy. Maksukyvyttömyysmenettelyn päättämisen käsitteen itsenäinen unionin oikeuden mukainen tulkinta, siten kuin Ranska ja Christianapol sen tarkoittavat, vahvistaisi ajankohdan, jona menettely päätetään, kuitenkin välittömästi unionin tasolla (ja se koskisi siten välittömästi aineellista sääntelyä) sen sijaan, että käsitteellä viitattaisiin vain menettelyn aloittaneen jäsenvaltion kansalliseen oikeuteen. Tämä olisi ristiriidassa asetuksen 4 artiklan ja johdanto-osan 23 perustelukappaleen kanssa.

33. Ranskan hallitus esittää tosin perustellusti, että unionin oikeussääntöjen sanamuotoa on epävarmassa tilanteessa tulkittava itsenäisesti ja yhdenmukaisesti, ja tulkinnan yhteydessä on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja riidanalaisella säännöksellä tavoiteltu päämäärä.[9] Kun kyseessä on lainvalintasääntö, tämä ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että säännöksen lainvalintaan liittyvä oikeudellinen sisältö menetetään sen vuoksi, että aineelliseen oikeuskysymykseen vastataan jo unionin tasolla. Unionin tuomioistuin on vastaavasti antanut myös sellaisen ratkaisun, että unionin oikeuden yhdenmukainen tulkinta ja soveltaminen koskevat vain sellaisia säännöksiä, jotka *eivät* sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi.[10] Koska 4 artiklassa viitataan nimenomaisesti lex concursus -sääntöön, sille ei voida antaa itsenäistä unionin oikeuden tulkintaa.

34. Myös asetuksen tavoitteet puhuvat menettelyn päättämisen itsenäistä unionin oikeuden mukaista tulkintaa vastaan. Kuten johdanto-osan 11 perustelukappaleesta ilmenee, asetuksella ei pyritä yhtenäisen maksukyvyttömyyslainsäädännön laatimiseen – ei yhtenäisen euroopanlaajuisen maksukyvyttömyysmenettelyn eikä yhtenäisen aineellisen oikeuden laatimisen kautta. Lähtökohtana on pikemminkin se, että yhtenäinen universaali maksukyvyttömyysmenettely ei ole toteutettavissa. Kuten asetuksen johdanto-osan kuudes perustelukappale osoittaa, asetus koskee ainoastaan toimivaltaan ja rinnakkaisten menettelyjen ja toisistaan poikkeavien jäsenvaltioiden säännösten yhteensovittamiseen liittyviä säännöksiä sekä sellaisten ratkaisujen tunnustamista koskevia säännöksiä, joita tehdään maksukyvyttömyysmenettelyjen yhteydessä. Jos olennaisia menettelykysymyksiä, kuten menettelyn päättymistä koskeva kysymys, ratkaistaisiin itsenäisesti, tämä johtaisi vähittäisen muutoksen kautta yhtenäiseen maksukyvyttömyyslainsäädäntöön, josta ei säädetä tällä tavoin asetuksessa.

35. Yhteisöjen tuomioistuin määritteli kuitenkin asiassa Eurofood antamassaan tuomiossa edellytykset ”maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamiselle” itsenäisesti unionin oikeudessa.[11] Toisin kuin Ranska ja Christianapol katsovat, tämä tulkinta ei ole kuitenkaan sovellettavissa nyt käsiteltävään asiaan.

36. Asiassa Eurofood esitetyn ennakkoratkaisukysymyksen kohteena oli asetuksen 16 artiklassa eikä 4 artiklassa tarkoitettu maksukyvyttömyysmenettelyn aloittaminen. Asetuksen 16 artikla itse ei ole kuitenkaan lainvalintasäännös, vaan se koskee aineellista sääntelyä, koska siinä määrätään ensin aloitetun maksukyvyttömyysmenettelyn ensisijaisuudesta. Toisin kuin 4 artiklalle, 16 artiklalle on siten saatavissa itsenäinen unionin oikeuden mukainen tulkinta.

9 — Ks. asiassa C-396/09, Interedil, 10.3.2011 antamani ratkaisuehdotus (Kok., s. I-9915, 39 kohta) ja asia C-523/07, A, tuomio 2.4.2009 (Kok., s. I-2805, 34 kohta) ja asia C-98/07, Nordania Finans A/S ja BG Factoring A/S, tuomio 6.3.2008 (Kok., s. I-1281, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

10 — Ks. asia C-204/09, Flachglas Torgau, tuomio 14.2.2012, 37 kohta ja edellä alaviitteessä 9 mainittu asia A, tuomion 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

11 — Mainittu edellä alaviitteessä 7, tuomion 54 kohta.

37. Asiassa Eurofood annetussa tuomiossa esitetyn tulkinnan tarkoituksena ei ollut edellä esitetyn mukaisesti sellaisten yleisten edellytysten vahvistaminen, joiden mukaan on lähtökohtaisesti katsottava, että maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu. Tämän ratkaisee edelleen 4 artiklassa mainittu lex concursus -sääntö. Tarkoituksena oli pikemminkin varmistaa 16 artiklan yhtenäinen soveltaminen, mikä oli sen sisältämän sääntelyn kannalta myös välttämätöntä. Asetuksen 16 artiklan tarkoituksena on yksilöidä sovellettava lex concursus -sääntö. Jotta voitaisiin soveltaa 4 artiklassa olevaa viittausta, on määritettävä oikeusjärjestys, johon pitäisi viitata. Tästä säädetään 16 artiklassa, koska siinä annetaan etusija *ensin aloitetulle* menettelylle. Tältä ensisijaisuussäännöltä vietäisiin kuitenkin käytännön teho, jos jokaisessa jäsenvaltiossa arvioitaisiin eri tavoin, mikä menettely aloitettiin ensin. Tämän lopputuloksen välttämiseksi 16 artiklan käsitteen ”aloittaminen” yhtenäinen tulkinta oli välttämätöntä, kuten asiassa Eurofood annetussa tuomiossa tehtiin.

38. Maksukyvyttömyysmenettelyn päättäminen ei ole kuitenkaan rinnastettavissa tilanteeseen, jossa menettely aloitetaan. Heti kun maksukyvyttömyysasetuksessa tarkoitettu maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, se tunnustetaan 16 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaikissa muissa jäsenvaltioissa ja se estää siten muut päämenettelyt. Ennen menettelyn aloittamista saattaa syntyä toimivaltaristiriitoja jäsenvaltioiden erilaisten sääntelyjen vuoksi, kuten asia Eurofood [12] osoitti. Päämenettelyn aloittamisen jälkeen ei voi syntyä enää toimivaltaristiriitoja – asetuksen 16 artiklassa on otettu käyttöön vastaava mekanismi juuri tämän estämiseksi.

39. Nyt käsiteltävä asia osoittaa, että menettelyn päättämistä koskevan kysymyksen jättäminen kansallisessa oikeudessa ratkaistavaksi saattaa johtaa käytännön vaikeuksiin. Myöskään menettelyn päättämisen käsitteen itsenäinen tulkinta ei kuitenkaan poistaisi näitä vaikeuksia. Jos näet sovellettaisiin unionin oikeuden itsenäisiä edellytyksiä, jäsenvaltion, jossa sekundäärimenettely pitäisi aloittaa, tuomioistuinten pitäisi todeta, ovatko nämä edellytykset täyttyneet jäsenvaltiossa, jossa päämenettely on aloitettu. Tämä voi olla käytännössä yhtä vaikeaa.

40. Tältä osin olisi toivottavaa, että unionin lainsäätäjä selkeyttäisi tilannetta esimerkiksi siten, että jäsenvaltioita vaadittaisiin ilmoittamaan, milloin liitteissä A ja B mainittujen menettelyjen on kansallisen oikeuden perusteella katsottava olevan päätettyjä, tai ottamalla käyttöön vastaavan tietojärjestelmän. Käytännön vaikeudet eivät kuitenkaan oikeuta poikkeamaan asetuksen sanamuodosta ja järjestelmästä.

41. Ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa ja 2 artiklan j alakohtaa on tulkittava siten, että yksinomaan kansallisessa oikeudessa ratkaistaan, milloin ”maksukyvyttömyysmenettely on päätetty”. Sen mukaan nyt käsiteltävässä asiassa ratkaistaan yksinomaan Ranskan oikeuden perusteella, onko siellä vireillä oleva menettely päätetty vai ei.

42. Annan vielä viimeisen ohjeen tarkoituksenmukaisen vastauksen antamiseksi yhteen kansallisen tuomioistuimen pohdintaan: Jos menettely on Ranskassa päätetty, on kiistatonta, että kansallinen tuomioistuin ei saa aloittaa sekundäärimenettelyä. Se ei kuitenkaan saa aloittaa myöskään uutta päämenettelyä.

43. Ranskalaistuomioistuin on todennut olevansa toimivaltainen sillä perusteella, että velallisen pääintressien keskus (Center of Main Interests – COMI) on tosiasiallisesti Ranskassa, ja aloittanut sen vuoksi asetuksen liitteessä A tarkoitetun päämenettelyn. Tämä toteamus vaikuttaa kuitenkin tässä tapauksessa epävarmalta, koska Christianapolin koko omaisuus ja tuotantolaitokset sijaitsevat Puolassa. Unionin tuomioistuin totesi asiassa Interedil antamassaan tuomiossa, [13] että pääintressien keskus on määritettävä sekä objektiivisten että kolmansien osapuolten tiedettävissä olevien perusteiden nojalla,

12 — Mainittu edellä alaviitteessä 7.

13 — Asia C-396/09, Interedil, tuomio 20.10.2011 (49 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Ks. tästä myös kyseisessä edellä alaviitteessä 9 mainitussa asiassa 10.3.2011 antamani ratkaisuehdotuksen 57 kohta.

mikä ilmenee myös asetuksen johdanto-osan 13 perustelukappaleesta.[14] Asetuksen 3 artiklan 1 kohdan toisessa virkkeessä esitetään lisäksi yhtiöiden osalta olettama siitä, että pääintressien keskus on siinä valtiossa, jossa oikeushenkilöllä on sääntömääräinen kotipaikka. Kaiken edellä esitetyn perusteella moni seikka puoltaa sitä, että Christianapolin pääintressien keskus oli Puolassa.

44. Kansallinen tuomioistuin ei saa kuitenkaan jättää huomiotta sitä Ranskassa tehtyä toteamusta, että pääintressien keskus sijaitsee Ranskassa. Kaikkien muiden jäsenvaltioiden tuomioistuinten on tunnustettava Ranskan tuomioistuimen tekemä aloittamispäätös,[15] eikä sitä saada tutkia jälkikäteen.[16] Asetuksen 25 artiklassa laajennetaan tätä tunnustamisperiaatetta siten, että se koskee kaikkia maksukyvyttömyysmenettelyn täytäntöönpanosta ja päättämisestä tehtyjä päätöksiä. Se kattaa siten myös menettelyn aloittaneen tuomioistuimen päätöksen siitä, että pääintressien keskus sijaitsee Ranskassa. Jotta päämenettely voitaisiin aloittaa, Puolan tuomioistuimen pitäisi kuitenkin 3 artiklan 1 kohdan mukaan aluksi todeta, että velallisen pääintressien keskus sijaitsee Puolassa. Siltä osin kuin tosiasialliset olosuhteet eivät ole kuitenkaan muuttuneet Ranskan sauvegarde-menettelyn aloittamisen jälkeen, edellä esitetty ja unionin tuomioistuimen useaan kertaan vahvistama tunnustamisperiaate on tämän toteamuksen esteenä. Se vastaa Ranskan päätöksen jälkikäteistarkastusta, mitä asetuksessa ei sallita.

45. Tunnustamista ei voida evätä myöskään asetuksen 26 artiklan perusteella. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut asiassa Eurofood antamassaan tuomiossa,[17] 26 artiklaa on tulkittava suppeasti. Kyseessä voi olla oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuus vain silloin, jos tunnustaminen tai täytäntöönpano on tunnustavan valtion olennaisen oikeusperiaatteen vastaista ja siten sellaisessa ristiriidassa tämän valtion oikeusjärjestyksen kanssa, jota ei voida hyväksyä.[18] Tällaista ei ole havaittavissa nyt käsiteltävässä asiassa, eikä mikään osapuoli ole myöskään väittänyt niin.

B *Kolmas ennakkoratkaisukysymys*

46. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään lähinnä, voidaanko sekundäärimenettely aloittaa myös nyt käsiteltävän asian olosuhteissa eli silloin, jos päämenettely on tervehdyttämismenettely ja velallisen koko omaisuus on jäsenvaltiossa, jossa sekundäärimenettelyn aloittamista on vaadittu. Koska kysymys siitä, onko sekundäärimenettelyn aloittaminen tällaisessa tapauksessa ylipäänsä sallittua, edeltää loogisesti toista ennakkoratkaisukysymystä, joka koskee sitä, miten tämä menettely mahdollisesti aloitetaan, tutkin ensin kolmannen ennakkoratkaisukysymyksen.

47. Tämän ennakkoratkaisukysymyksen taustalla on se, että Christianapolin koko omaisuus sijaitsee Puolassa. Likvidaatiomenettelyn aloittaminen Puolan oikeuden mukaisesti johtaisi kansallisen tuomioistuimen toteamusten perusteella siihen, että Christianapolin tuotanto pitäisi keskeyttää ja sen toiminta lopettaa, ja rakennemuutos siten estyisi. Tällä tavoin Ranskan tervehdyttämismenettelyn tavoitteet vesitettäisiin ja suojasuunnitelman noudattaminen vaarannettaisiin. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee tästä syystä, onko se, että päämenettelyssä on kyseessä tervehdyttämismenettely, ristiriidassa sekundäärimenettelyn sallittavuuden kanssa.

14 — ”’Pääintressien keskuksen’ olisi oltava sama kuin paikka, jossa velallinen hallinnoi säännöllisesti intressejään ja joka on näin ollen kolmansien osapuolten tiedettävissä.”

15 — – Ks. asetuksen johdanto-osan 22 perustelukappale: ”Tässä asetuksessa olisi säädettävä, että sen soveltamisalaan kuuluvat päätökset maksukyvyttömyysmenettelyjen aloittamisesta, kulusta ja päättämisestä sekä tällaisiin menettelyihin välittömästi liittyvät päätökset on tunnustettava välittömästi. – – Jäsenvaltioiden tuomioistuimien päätösten tunnustamisen olisi perustuttava keskinäisen luottamuksen periaatteeseen – –. Menettelyn ensimmäisenä aloittaneen tuomioistuimen päätös olisi tunnustettava muissa jäsenvaltioissa – –.”

16 — Ks. myös alaviitteessä 7 mainittu asia Eurofood, 2.5.2006 annetun tuomion 42 kohta, ja edellä alaviitteessä 8 mainittu asia MG Probud Gdynia, 21.1.2010 annetun tuomion 29 kohta.

17 — Mainittu edellä alaviitteessä 7, tuomion 62 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

18 — Ks. myös johdanto-osan 22 perustelukappale, jonka mukaan ”– – perusteet tunnustamatta jättämiselle olisi rajoitettava ainoastaan välttämättömimpään”.

1. Asetuksen sovellettavuus

48. Aluksi on selvennettävä kysymystä, joka koskee asetuksen sovellettavuutta myös tervehdyttämismenettelyihin. Bank Handlowyn lausumien mukaan asetus on tosin sovellettavissa liitteessä A mainittuihin menettelyihin vain silloin, jos nämä menettelyt täyttävät konkreettisessa yksittäistapauksessa asetuksen 1 artiklan 1 kohdan edellytykset. Koska Meaux'n kauppatuomioistuin totesi sauvegarde-menettelyn aloittamisen yhteydessä, että Christianapolin ei tarvitse keskeyttää maksusuorituksiaan, asetus ei ole sovellettavissa Ranskassa käytävään menettelyyn. Puolan tuomioistuin voi siten kieltäytyä tunnustamasta ranskalaista menettelyä ja aloittaa tästä riippumatta uuden päämenettelyn.

49. Katson kuitenkin, että maksukyvyttömyysasetus on sovellettavissa myös tässä tapauksessa, jossa päämenettely on tervehdyttämismenettely. Asetuksen 2 artiklan a alakohdassa määritellään maksukyvyttömyysmenettelyt, jotka kuuluvat asetuksen soveltamisalaan, viittaamalla 1 artiklan 1 kohtaan ja liitteessä A mainittuihin menettelyihin. Jos menettely mainitaan luettelossa, on katsottava, että asetus on sovellettavissa. Tämä pätee siten myös liitteessä A mainittuun Ranskan sauvegarde-menettelyyn.

50. Johdanto-osan perustelukappaleet [19] ja myös 2 artiklan sanamuoto osoittavat kuitenkin, että myös 1 artiklan 1 kohdan edellytysten on täytyttävä, jotta asetus on sovellettavissa. Asetukseen ei kuitenkaan sisälly "maksukyvyttömyyden" käsitteen määritelmää. Tällaista määritelmää ei pystyttäisi löytämään sen vuoksi, että jäsenvaltioiden maksukyvyttömyyssäännökset ovat rakenteeltaan erilaisia ja niissä tulkitaan osittain hyvin eri tavoin sitä, mitä maksukyvyttömyys tarkoittaa. Maksukyvyttömyysasetuksen tarkoituksena ei myöskään ole maksukyvyttömyysmenettelyjen yhtenäistäminen. [20] Kuten maksukyvyttömyysmenettelyistä tehtyä Euroopan unionin yleissopimusta koskevasta selonteosta [21] ilmenee, [22] asetuksen sovellettavuuden kannalta on ratkaisevaa, että kyseessä oleva menettely on asianomaisen jäsenvaltion kannalta maksukyvyttömyysmenettely. Jos vallitsee epävarmuutta siitä, onko kyseessä asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu menettely, ja erityisesti siitä, perustuuko menettely velallisen maksukyvyttömyyteen, on näin ollen otettava lähtökohdaksi sen jäsenvaltion tulkinta, jossa tämä menettely käydään.

51. Ranskan hallitus esitti suullisessa käsittelyssä, että velallisen uhkaava maksujen keskeyttäminen on sauvegarde-menettelyn aloittamisen edellytyksenä. Ranskan lainsäätäjän kannalta kyseessä on siten tässä tapauksessa maksukyvytön velallinen. Asetuksen 1 artiklan 1 kohdan edellytykset näin ollen täyttyvät.

52. Asetus on siten sovellettavissa myös Ranskan sauvegarde-menettelyyn.

2. Päämenettelyyn, joka on tervehdyttämismenettely, liittyvän sekundaarimenettelyn hyväksyttävyys

53. Koska tervehdyttämis- ja likvidaatiomenettelyjen tavoitteet ovat erilaisia, tulee tässä vaiheessa kuitenkin esiin kysymys siitä, onko sekundäärimenettely mahdollisesti poissuljettava, jos päämenettely on tervehdyttämismenettely, kuten tässä tapauksessa.

19 — Ks. johdanto-osan kymmenes perustelukappale: "– – Jotta tätä asetusta voitaisiin soveltaa, menettelyjen – – olisi oltava – – asetuksen säännösten mukaisia – –."

20 — Ks. johdanto-osan 11 perustelukappale.

21 — Virgós-Schmit-kertomus. Siihen viitataan asetuksen johdanto-osan useissa perustelukappaleissa. Ks. sen merkityksestä asetuksen tulkinnalle julkisasiamies Jacobsin asiassa C-341/04, Eurofood IFSC, 27.9.2005 antama ratkaisuehdotus (Kok., s. I-3813, 2 kohta). Sitä ei julkaistu EUVL:ssä, mutta se on saatavilla EU:n neuvoston 8.7.1996 päivättynä asiakirjana (6500/1/96).

22 — Virgós ja Schmit, Report on the Convention on Insolvency Proceedings, 49 kohta.

54. Kuten Espanjan hallituskin esittää, asetuksessa ei tehdä eroa sekundäärimenettelyn aloittamisen osalta päämenettelyn luonteen mukaan. Heti kun liitteessä A tarkoitettu menettely on vireillä päämenettelynä, 3 artiklan 3 kohdassa ja 27 artiklassa sallitaan sekundäärimenettelyn aloittaminen – riippumatta siitä, minkä laatuinen menettely päämenettely on. Sanamuodon mukaan asetuksessa sallitaan sekundäärimenettelyn aloittaminen myös silloin, kun kyseessä oleva päämenettely on tervehdyttämismenettely.

55. Kansallisen tuomioistuimen toteamukset osoittavat selvästi sen, että sekundäärimenettely, joka on likvidaatiomenettely, saattaa häiritä tällaisen tervehdyttämismenettelyn tavoitteiden saavuttamista tai jopa vesittää ne. Siinä yhteydessä kyseessä on todellisuudessa ei-toivottu lopputulos. Kun otetaan erityisesti huomioon monien jäsenvaltioiden maksukyvyttömyyslainsäädännön suuntautuminen puhtaasta likvidaatiomenettelystä tervehdyttämis- ja rakennemuutosmenettelyksi ja siitä seurannut asetuksen liitteen A laajentuminen viime vuosina[23] siten, että siihen kuuluu yhä enemmän myös tervehdyttämismenettelyjä, havaitaan, että niillä on yhä suurempi merkitys ja että niiden pitäisi näin ollen kuulua myös asetuksen soveltamisalaan.

56. Liitteen laajentumista lukuun ottamatta asetuksen sanamuoto pysyi muilta osin kuitenkin ennallaan, mikä saattaa johtaa yksittäistapauksessa ristiriitoihin ja käytännön ongelmiin, kuten käsiteltävä asia osoittaa. Jotta myös tervehdyttämismenettely kyetään toteuttamaan tehollisesti ja tehokkaasti asetuksen yhteydessä, tarvitaan näin ollen asetuksen tavoitteisiin perustuvaa tulkintaa menettelyjen yhteensovittamista koskevista merkityksellisistä säännöksistä, ja tulkinnassa on otettava huomioon asetuksen kehitys, kuten Christianapol perustellusti esittää. Vastaavalla tulkinnalla voidaan siinä yhteydessä lieventää kansallisen tuomioistuimen kuvaamia sekundäärimenettelyn aloittamisen kielteisiä seurauksia.

57. Tästä syystä ei ole mielestäni tarpeen kieltää yleisesti päämenettelyyn, joka on tervehdyttämismenettely, liittyvää sekundäärimenettelyä.

58. Christianapolin ja Ranskan esittämä tulkinta, jonka mukaan sekundäärimenettelyn aloittaminen ei yleisesti ole lainkaan mahdollista, jos kyseessä on tervehdyttämismenettely, ei tule myöskään kyseeseen sekundäärimenettelyllä tavoiteltujen päämäärien perusteella. Sekundäärimenettelyllä pyritään erityisesti suojelemaan paikallisia velkojia, joille mahdollistetaan maksukyvyttömyysmenettelyn toteuttaminen lähellä omalla kielellä ja heille tutun oikeusjärjestyksen mukaisesti ja joita siten autetaan vetoamaan oikeuksiinsa. Sekundäärimenettelyn yleinen kieltäminen silloin, kun kyseessä on päämenettely, joka on tervehdyttämismenettely, olisi ristiriidassa asetuksen ydinsisällön kanssa, koska siinä säädetty olennainen menettelykokonaisuus poissuljettaisiin kokonaan. Tämä seuraus ei sopisi enää yhteen maksukyvyttömyysasetuksen peruslähtökohdan kanssa, ja siinä mentäisiin pidemmälle kuin tervehdyttämismenettelyn suojelemiseksi on tarpeen.

3. Pää- ja sekundäärimenettelyn yhteensovittaminen tervehdyttämismenettelyissä

59. On vielä tutkittava, miten on mahdollista sovittaa yhteen asetuksessa tarkoitetut pää- ja sekundäärimenettely, jos päämenettely on tervehdyttämismenettely ja sekundäärimenettely likvidaatiomenettely.

23 — Esim. Ranskan sauvegarde-menettely otettiin asetuksen liitteeseen vasta 27.4.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 694/2006.

60. Ensinnäkin asetuksessa säädetään lukuisista toimenpiteistä, jotka mahdollistavat päämenettelyn tavoitteiden huomioon ottamisen ja maksukyvyttömyysmenettelyn yhtenäisyyden säilyttämisen,[24] myös silloin, kun sekundäärimenettely toteutetaan likvidaatiomenettelynä. Tämän lisäksi kulloiseenkin sekundäärimenettelyyn osallistuvien on otettava huomioon asetuksen tavoitteet ja huolehdittava siitä, että päämenettelyä ei häiritä eikä sen tavoitteita vesitetä. Viime kädessä myös päämenettelyn aineelliset vaikutukset on otettava huomioon sekundäärimenettelyssä.

a) Asetuksen toimenpiteet

61. Asetuksessa säädetty päämenettelyn dominoiva asema[25] sekundäärimenettelyyn nähden mahdollistaa sen, että päämenettelyn selvittäjä voi vaikuttaa sekundäärimenettelyyn usein tavoin. Hän voi esimerkiksi 33 artiklan 1 kohdan mukaan vaatia likvidaation keskeyttämistä[26] mahdollisesta kansallisessa oikeudessa säädetystä keskeyttämismahdollisuudesta riippumatta. Asetuksen 33 artiklassa säädetään tältä osin itsenäisestä keskeytysperusteesta. Tämän lisäksi 34 artiklan 1 kohdassa annetaan päämenettelyn selvittäjälle myös oikeus ehdottaa sekundäärimenettelyn päättämistä tervehdyttämissuunnitelman, sovinnon tai vastaavan toimenpiteen avulla. Kun likvidaatio on keskeytettynä 33 artiklan nojalla, asetuksen 34 artiklan 3 kohta antaa hänelle tämän oikeuden jopa yksinoikeutena. Siten hän kykenee ainakin osittain estämään velallisen omaisuuden likvidaation tai viivyttämään sitä, jotta sitä voidaan käyttää tervehdyttämismenettelyä varten. Hän voi myös panna vireille mahdolliset tervehdyttämisratkaisut sekundäärimenettelyssä.

62. Toiseksi asetus mahdollistaa päämenettelyn selvittäjän ehdotuksesta riippumatta tervehdyttämisratkaisujen valitsemisen myös sekundäärimenettelyssä. Kuten Espanjan hallitus perustellusti toteaa, 27 artiklan 2 kohdassa säädetään vain siitä, että sekundäärimenettelyn on oltava jokin liitteessä B mainituista menettelyistä. Siinä ei kuitenkaan säädetä siitä, miten asianomainen menettely on konkreettisesti vietävä päätökseen. Riittää siis, jos asianomainen menettely *voidaan* lähtökohtaisesti päättää velallisen omaisuuden likvidaatiolla. Siltä osin kuin sekundäärimenettelyyn sovellettavassa konkurssioikeudessa[27] säädetään kuitenkin myös tervehdyttämisratkaisuista, myös niitä voidaan käyttää.[28] Tämä tulkinta vahvistetaan asetuksen 2 artiklan c alakohdassa, jonka mukaan käsitteen ”likvidaatiomenettely” piiriin kuuluu myös menettely, joka voi päättyä ”sovintoon tai muuhun maksukyvyttömyyden lopettavaan järjestelyyn”, joten lähtökohtana on, että likvidaatiomenettelyn ei välttämättä tarvitse päätyä omaisuuden likvidaatioon.

63. Maksukyvyttömyysasetus mahdollistaa siten edellä kuvatun mekanismin avulla sekundäärimenettelyn kielteisten vaikutusten lieventämisen. Se ei kuitenkaan ole ongelman lopullinen ja tyydyttävä ratkaisu. Ensinnäkin on otettava huomioon sekundäärimenettelyt, jotka aloitetaan jäsenvaltioissa, joissa ei ole yhtenäistä menettelyä. Asetuksen 3 artiklan 3 kohdan toisen virkkeen vaatimusten täyttämiseksi niissä on turvauduttava menettelyihin, jotka voivat päättyä likvidaatioon. Tällaisissa menettelyissä ei mahdollisesti kansallisen oikeuden perusteella voida turvautua tervehdyttäviin päättämismahdollisuuksiin. Se saattaa siten jäsenvaltioiden maksukyvyttömyyssäännösten rakenteen mukaan johtaa toisistaan poikkeaviin tuloksiin. Tämä on ristiriidassa oikeusvarmuuden periaatteen kanssa.

24 — Ks. johdanto-osan 12 perustelukappale: ”Päämenettelyn ja sekundäärimenettelyjen yhteensovittamista koskevat pakottavat säännökset tyydyttävät yhtenäisyyden tarpeen yhteisössä.”

25 — Ks. menettelyn koordinointia koskevien asetuksen säännösten lisäksi myös johdanto-osan 20 perustelukappale, jossa puhutaan päämenettelyn ”hallitsevasta asemasta”.

26 — Tosin vain kolmeksi kuukaudeksi. Asetuksen 33 artiklan 1 kohdan neljännestä virkkeestä ilmenee kuitenkin, että tätä ajanjaksoa voidaan pidentää rajoituksitta. Ks. tältä osin myös englanninkielinen versio ”It may be continued or renewed for similar periods”, ranskankielinen versio ”Elle peut être prolongée ou renouvelée pour des périodes de même durée” tai espanjankielinen versio ”Podrá prolongarse o renovarse por períodos de la misma duración”.

27 — Tästä säädetään sekundäärimenettelyn osalta 28 artiklassa.

28 — Tilanne on tällainen esimerkiksi kaikissa jäsenvaltioissa, joiden maksukyvyttömyysasetuksen lähtökohtana on yksi yhtenäinen menettely.

64. Toiseksi myöskään voimassa olevat yhteensovittamis- ja tiedonantovelvoitteet eivät voi kokonaan estää tervehdyttämisen kokonaisuuden vaarantamista, koska kyseessä on ainoastaan ongelman osittainen sääntely. Esimerkiksi myös sekundäärimenettelyssä mahdollisten tervehdyttämistoimenpiteiden, kuten esimerkiksi maksun lykkäyksen tai maksuvelvollisuudesta vapautumisen, täytäntöönpano riippuu kaikkien asianomaisten velkojien suostumuksesta, kuten asetuksen 34 artiklan 2 kohta osoittaa. Myöskään likvidaation keskeyttäminen kolmen kuukauden ajanjaksoiksi ei ole verrattavissa likvidaation lopulliseen keskeyttämiseen. Eikä 34 artiklan 1 kohdassa selvittäjälle annettu ehdotusoikeus estä likvidaatiota, jos toimivaltainen elin on päättänyt siitä sekundäärimenettelyssä.

65. Tästä syystä olisi toivottavaa, että menettelyjen yhteensovittamisesta säädettäisiin nimenomaisesti tervehdyttämismenettelyjen osalta. Jotkin seikat puoltavat sitä, että myös tervehdyttämismenettelyt hyväksyttäisiin sekundäärimenettelyiksi. Asetuksessa mahdollistetaan rinnakkaiset tervehdyttämismenettelyt edellä kuvatulla tavalla jo laajasti. Tästä syystä olisi vain johdonmukaista hyväksyä ne myös nimenomaisesti ja antaa vastaavia säännöksiä yhteensovittamisesta. Tämän ratkaisun tekeminen kuuluu kuitenkin unionin lainsäätäjälle.

b) Päämenettelyn tavoitteiden suojelua koskeva velvoite

66. Siihen saakka, kunnes asetusta muutetaan selkeämmäksi, kaikki osapuolet ovat kuitenkin velvollisia suojelemaan päämenettelyn tavoitteita olemassa olevin keinoin ja kansallisen oikeuden mukaisesti. Unionin oikeuden vilpittömän yhteistyön periaate (SEU 4 artiklan 3 kohta) velvoittaa siinä yhteydessä sekundäärimenettelyn aloittavaa tuomioistuinta pitämään päämenettelyn tavoitteet mielessä kaikkien toteuttamiensa toimenpiteiden yhteydessä ja ottamaan huomioon asetuksen järjestelmän, joka perustuu vastavuoroisen luottamuksen periaatteeseen, pää- ja sekundäärimenettelyn yhteensovittamista koskevaan määräykseen, rajat ylittävien maksukyvyttömyysmenettelyjen tehokkaan ja tehollisen toiminnan tavoitteeseen sekä päämenettelyn ensisijaisuuteen.[29]

67. Tämä koskee kaikkia kansalliseen oikeuteen perustuvia toimenpiteitä, esimerkiksi harkintavaltaa käyttäen tehtäviä päätöksiä tai valintaa useiden vaihtoehtoisten menettelytapojen välillä, jolloin on aina valittava toimenpide, joka on parhaiten omiaan suojelemaan päämenettelyn tavoitteita. Kansallisessa oikeudessa on varmistettava myös päämenettelyn selvittäjän osallistuminen sekundäärimenettelyyn.

68. Kuten komissio perustellusti toteaa, asetuksessa ei myöskään velvoiteta yleisesti sekundäärimenettelyn aloittamiseen vaan siinä ainoastaan sallitaan se. Toimivaltainen tuomioistuin siis ratkaisee edelleen, aloitetaanko sekundäärimenettelyä ylipäänsä. Myös tämän päätöksen yhteydessä sen on otettava huomioon asetuksen tavoitteet sekä päämenettelyn vaikutukset erityisesti siltä kannalta, vietäisiinkö velkojalta, joka on osallistunut päämenettelyyn ja hyväksynyt suojasuunnitelman, suojasuunnitelmasta johtuvat velvoitteet sekundäärimenettelyn aloittamisen myötä.

c) Päämenettelyn vaikutukset

69. Tämän lisäksi on otettava huomioon Meaux'n kauppatuomioistuimen tekemän päätöksen vaikutukset myös aineelliselta kannalta. Asetuksen 25 artiklassa säädetään tunnustamisvelvoitteesta jokaisen sellaisen tuomioistuimen ratkaisun osalta, joka "koskee maksukyvyttömyysmenettelyn kulkua tai päättämistä". Ranskassa hyväksytyn kaltainen suojasuunnitelma on epäilyksettä tällainen päätös. Tästä syystä on otettava huomioon tässä suojasuunnitelmassa määrätyt toimenpiteet sekä prosessuaaliselta että aineellisoikeudelliselta kannalta.

29 — Ks. asetuksen johdanto-osan 23, 2 ja 12 perustelukappale.

70. Vaikutukset, joita Ranskan oikeudessa annetaan suojasuunnitelmalle, ovat siinä yhteydessä merkityksellisiä. [30] Kuten komissio korostaa, sen ratkaisut on otettava huomioon aineellisella tasolla, esimerkiksi sen kysymyksen osalta, miltä osin suojasuunnitelmalla on sisällöllisesti muutettu sekundäärimenettelyssä maksukyvyttömyyshakemuksen tehneen velkojan vaatimuksia tai merkitseekö esimerkiksi päämenettelyyn osallistuvan ja suojasuunnitelman hyväksyvän velkojan sekundäärimenettelyn aloittamisesta tekemä hakemus oikeuden väärinkäyttöä.

71. Kolmanteen kysymykseen on tästä syystä vastattava siten, että asetuksen 27 artiklassa sallitaan sekundäärimenettelyn aloittaminen myös silloin, jos päämenettely on tervehdyttämismenettely.

C *Toinen ennakkoratkaisukysymys*

72. Kansallinen tuomioistuin tiedustelee toisella ennakkoratkaisukysymyksellään, kielletäänkö asetuksen 27 artiklassa, jossa säädetään sekundäärimenettelyn aloittamisesta, sekundäärimenettelyn aloittavaa tuomioistuinta tutkimasta velallisen maksukyvyttömyys vai saako tämä tuomioistuin tietyissä tilanteissa tutkia, onko velallinen maksukyvytön.

73. Joissain asetuksen kieliversioissa 27 artiklan ensimmäistä virkettä voitaisiin kansallisen tuomioistuimen mielestä tulkita siten, että velallisen maksukyvyttömyyttä *ei tarvitse* tutkia sekundäärimenettelyn aloittamisen yhteydessä (mutta se voidaan tutkia), kun sitä vastoin toisissa kieliversioissa sitä voidaan tulkita myös siten, että toimivaltainen tuomioistuin *ei saa* tutkia velallisen maksukyvyttömyyttä koskevaa kysymystä.

74. Kieliversioiden vertailu ei kuitenkaan mielestäni osoita tällaista eroavaisuutta. Vertaamani kieliversiot [31] sisältävät pikemminkin vapaaehtoisuuden. Myös komissio tekee tutkimiensa kieliversioiden osalta tämän päätelmän. Toisin kuin kansallinen tuomioistuin esittää, tämä ilmenee myös erityisesti saksankielisestä (”kann – – eröffnen”) ja ranskankielisestä (”permet d’ouvrir”) versiosta. Samoin suomenkielinen versio, jolle on annettava saksankielisen version lisäksi erityinen painoarvo, [32] koska asetus annettiin Suomen ja Saksan aloitteesta, sisältää yksiselitteisesti vapaaehtoisuuden (”voi – – aloittaa”).

75. Tämä ei selvennä kuitenkaan sitä, saako sekundäärimenettelyn tuomioistuin tutkia velallisen maksukyvyttömyyden aloittaessaan sekundäärimenettelyn. Ei nimittäin ole yksiselitteistä, mihin 27 artiklan ”voi” viittaa. Sillä saatetaan tarkoittaa sekä mahdollisuutta aloittaa yleisesti sekundäärimenettely että myös maksukyvyttömyyden tutkimista koskevaa kysymystä sekundäärimenettelyn aloittamisen yhteydessä. Tästä syystä on otettava huomioon asetuksen tavoitteet ja konkreettisen säännöksen tavoite [33] sen merkityksen selvittämiseksi.

76. Asetuksen 27 artiklan tarkoituksena on menettelyn nopeuttamiseksi tehdä tarpeettomaksi se, että sekundäärimenettelyn tuomioistuin tutkisi maksukyvyttömyyden vielä kerran. Tässä yhteydessä lainsäätäjän lähtökohtana oli selvästi se, että uusi tutkiminen on tarpeetonta sen vuoksi, että velallisen maksukyvyttömyys tutkittiin jo päämenettelyn aloittamisen yhteydessä. Sekundäärimenettely käsittää

30 — Ks. johdanto-osan 22 perustelukappale: ”Ilman eri toimenpiteitä tapahtuvan tunnustamisen olisi merkittävä, että aloitusvaltion lain mukaiset menettelyn oikeusvaikutukset ulotetaan kaikkiin muihin jäsenvaltioihin. – –”

31 — Ks. saksankielinen versio ”so kann – – eröffnen, ohne dass – – die Insolvenz des Schuldners geprüft wird”, ranskankielinen versio ”permet d’ouvrir, – – une procédure secondaire d’insolvabilité sans que l’insolvabilité du débiteur soit examinée”, englanninkielinen versio ”shall permit – – the opening of secondary insolvency proceedings without the debtor’s insolvency being examined”, espanjankielinen versio ”permitirá abrir – – sin que sea examinada en dicho Estado la insolvencia del deudor”, italiankielinen versio ”permette di aprire – – senza che in questo altro Stato sia esaminata l’insolvenza del debitore”, kreikankielinen versio ”καθιστά δυνατή”, sekä suomenkielinen versio ”voi – – aloittaa sekundäärimenettelyn ilman, että velallisen maksukyvyttömyyttä tutkitaan tässä toisessa valtiossa”.

32 — Ks. asetuksen johdanto-osan toinen viittauskappale.

33 — Vaikka 27 artiklan mukainen vapaaehtoisuus koskisi vain sekundäärimenettelyn aloittamista koskevaa kysymystä ja tämä säännös olisi siten yleinen maksukyvyttömyyden tutkimista koskeva kielto, tätä kieltoa olisi tulkittava ja sovellettava asetuksen tarkoituksen ja tavoitteiden valossa.

välttämättä velallisen omaisuuden, jota koskevan määräysvallan tämä menetti jo päämenettelyssä, joten maksukyvyttömyyden tutkiminen uudelleen ei ole tarpeen. Kun otetaan huomioon edellä mainittu maksukyvyttömyyslainsäädännön suuntautuminen tervehdyttämismenettelyihin ja vastaava liitteen A laajentuminen, tilanne ei kuitenkaan ole enää aina tällainen.

77. Asetuksen 27 artiklan lähtökohtana on lisäksi se, että kun sekundäärimenettelyn tuomioistuin tutkii maksukyvyttömyyden, aiheutuu se vaara, että toimivaltainen tuomioistuin päätyy toisenlaiseen arviointiin esimerkiksi sen vuoksi, että päämenettelyn maksukyvyttömyysperuste ei ole tiedossa, ja epää tästä syystä sekundäärimenettelyn aloittamisen. Asetuksessa ei määritellä, mitä maksukyvyttömyydellä tarkoitetaan. Tämän päätöksen tekeminen kuuluu edellä mainitulla tavalla yksinomaan jäsenvaltioille, ja poikkeamat ovat unionin tasolla suuria. Asetuksen 27 artiklassa pyritään välttämään näistä poikkeamista mahdollisesti aiheutuvat ongelmat. Tätä tavoitetta ei voida kuitenkaan rajattomasti soveltaa tervehdyttämismenettelyihin näiden menettelyjen tavoitteiden ja niiden kulun vuoksi.

78. Nyt käsiteltävän kaltaisessa tapauksessa ei myöskään välttämättä vaikuteta menettelyn nopeuttamisen tavoitteeseen. Tarkoituksena on nimittäin välttää ainoastaan maksukyvyttömyyden toistuva tutkiminen. Jos Puolan tuomioistuimelta kuitenkin evättäisiin Christianapolin maksukyvyttömyyden tutkiminen ennen likvidaatiomenettelyn aloittamista, tästä saattaisi seurata, että aloitettaisiin likvidaatiomenettely sellaista velallista vastaan, josta on mahdollisesti tällä välin tullut (myös Ranskan oikeuden kannalta) maksukykyinen velallinen. Tämä lopputulos ei kuitenkaan sovi yhteen asetuksen tavoitteiden kanssa, minkä lisäksi sillä puututtaisiin liikaa jäsenvaltioiden menettelysäännöksiin luomalla menettely, jota ei enää panna vireille vain ilman kansallisesti tiedossa olevaa maksukyvyttömyysperustetta vaan jopa ilman mitään maksukyvyttömyysperustetta.

79. Tällainen tulkinta asetuksen 27 artiklasta saattaisi lisäksi saada velallisen mahdollisesti pidättäytymään tervehdyttämismenettelyn hakemisesta ajoissa. Velallinen saatettaisiin nimittäin silloin asettaa likvidaatiomenettelyyn jossain toisessa jäsenvaltiossa ilman, että maksukyvyttömyyttä tutkittaisiin ensin, vaikka velallisen taloudellinen tilanne olisi siihen mennessä mahdollisesti jälleen kohentunut.

80. Se, että sekundäärimenettelyn aloittanut tuomioistuin tutkii maksukyvyttömyyden, on näin ollen ja myös kolmannesta ennakkoratkaisukysymyksestä esittämieni toteamusten perusteella [34] välttämätöntä aina silloin, jos kyseessä on päämenettely, joka on tervehdyttämismenettely. Jos päämenettely ei sitä vastoin ole tervehdyttämis- tai rakennemuutosmenettely vaan likvidaatiomenettely, sekundäärimenettelyn aloittanut tuomioistuin ei saa tutkia maksukyvyttömyyttä *uudelleen* edellä mainituista syistä.

81. Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että sekundäärimenettelyn aloittava tuomioistuin saa tutkia velallisen maksukyvyttömyyden silloin, jos kyseessä oleva päämenettely on tervehdyttämismenettely, joka ei edellytä velallisen maksukyvyttömyyttä.

V Ratkaisuehdotus

82. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

1) Asetuksen (EY) N:o 1346/2000 4 artiklan 1 kohtaa ja 2 kohdan j alakohtaa on tulkittava siten, että yksinomaan kansallisessa oikeudessa ratkaistaan, milloin kyseessä on ”maksukyvyttömyysmenettelyn päättäminen”.

34 — Ks. tuomion 56 kohta ja sitä seuraavat kohdat.

2) Asetuksen N:o 1346/2000 27 artiklaa on tulkittava siten, että kansallinen tuomioistuin, joka käsittelee sekundäärimenettelyn aloittamista koskevan hakemuksen, saa tutkia velallisen maksukyvyttömyyden, jos kyseessä oleva päämenettely on tervehdyttämismenettely.

3) Asetuksen N:o 1346/2000 27 artiklan tulkinnan perusteella sekundäärimenettely voidaan aloittaa myös silloin, kun päämenettely, joka on tunnustettava ilman eri toimenpiteitä, on tervehdyttämis- tai rakennemuutosmenettely (kuten Ranskan sauvegarde-menettely).